

Soriano Izquierdo i l'arquitectura fallera del TBO

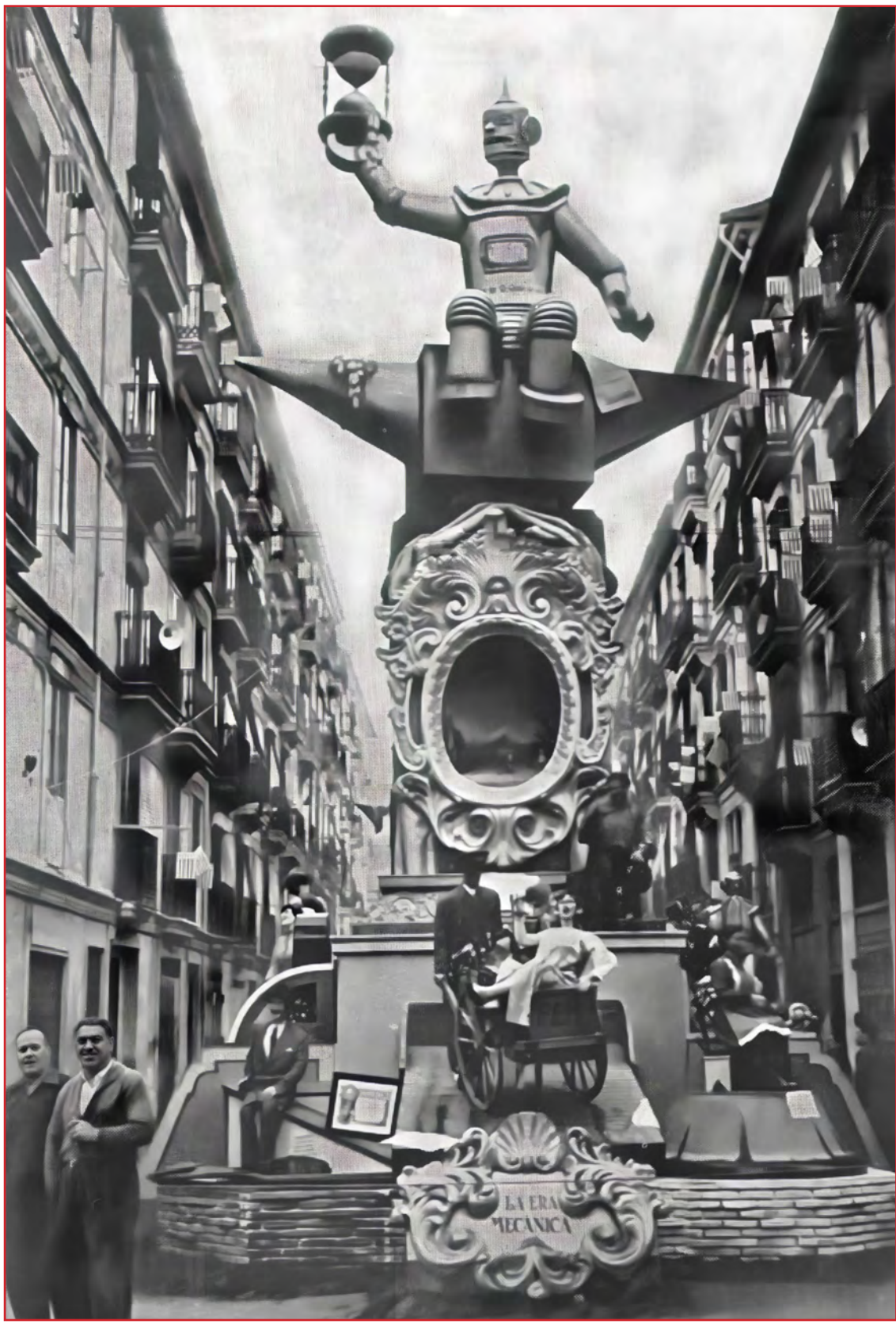
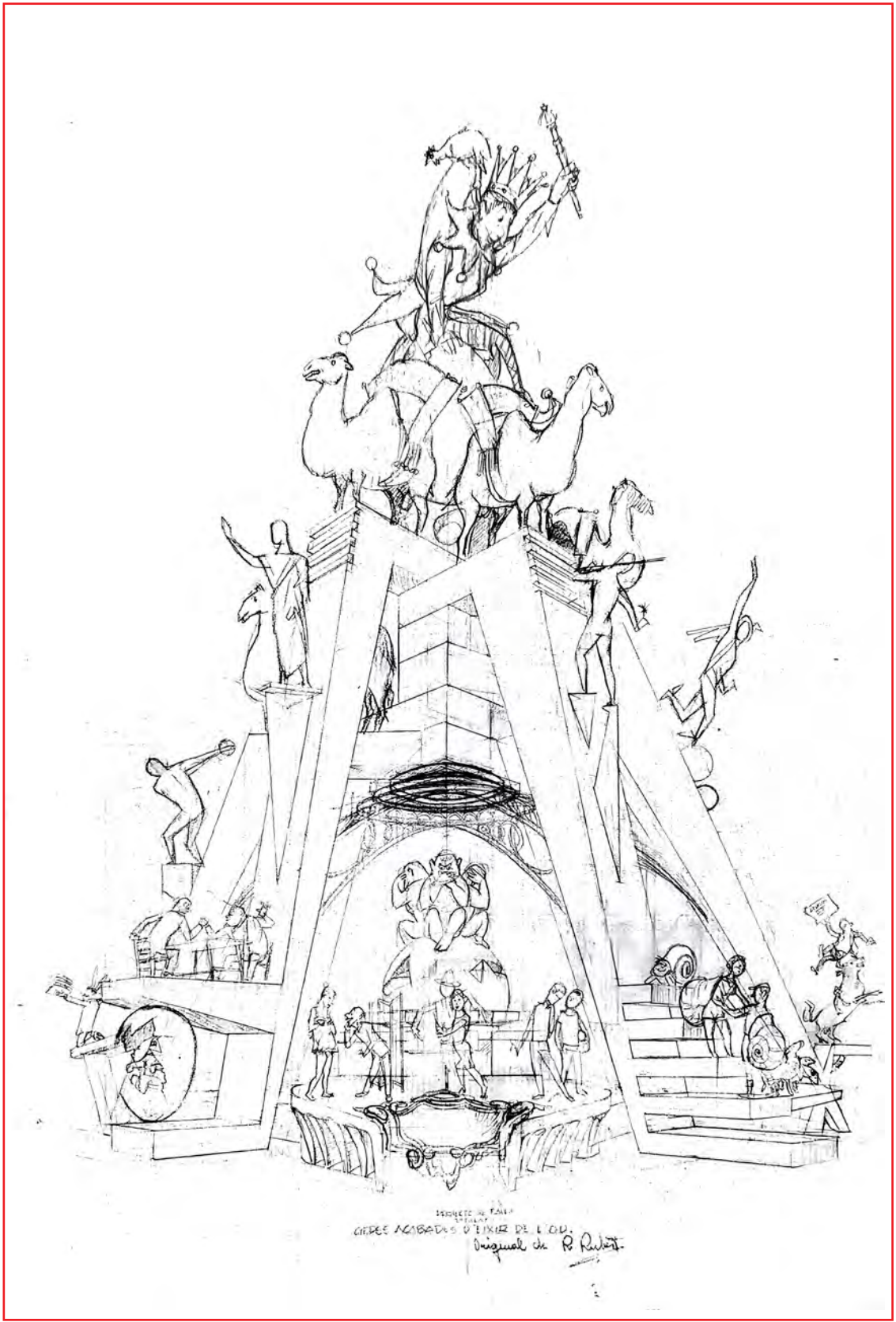
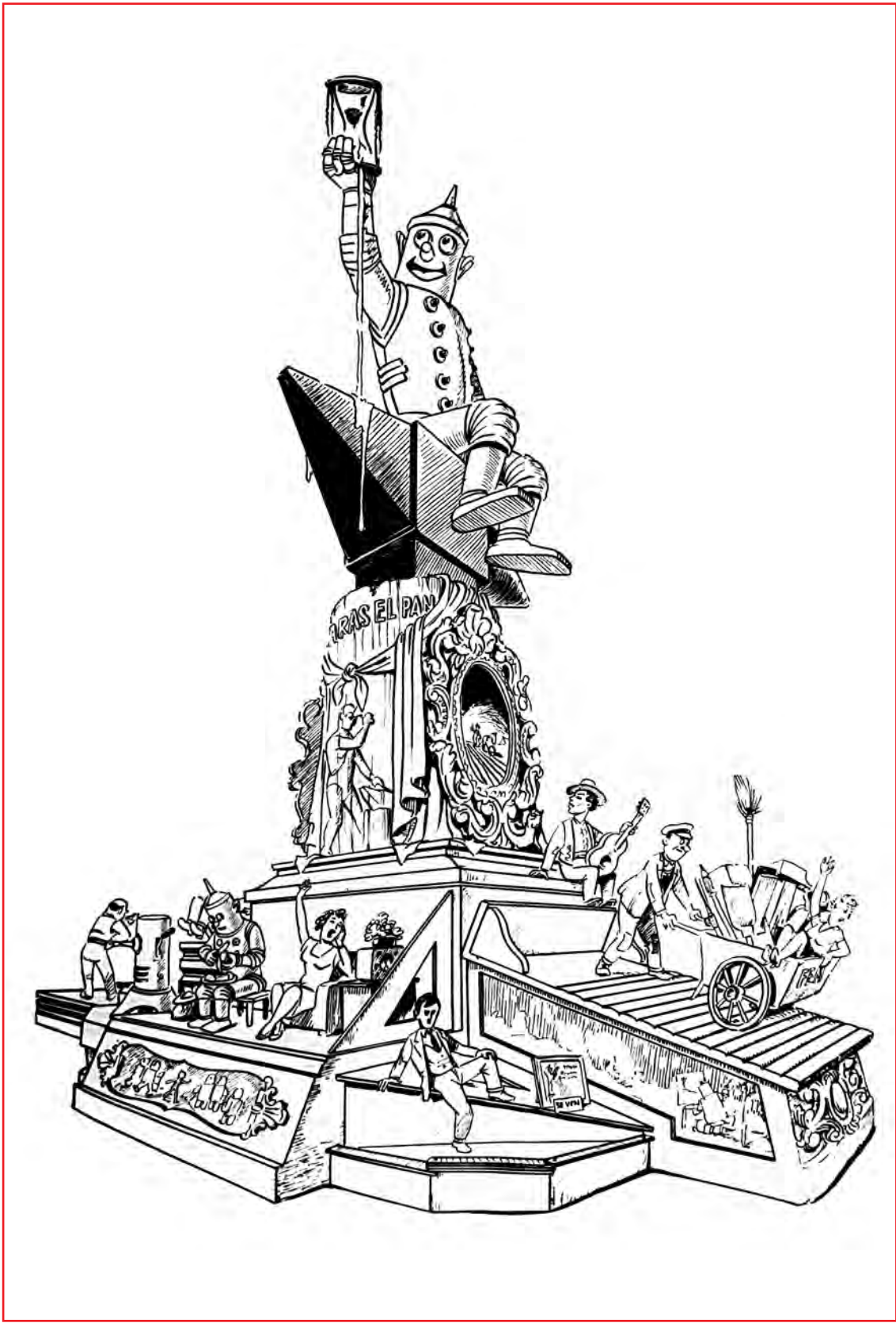
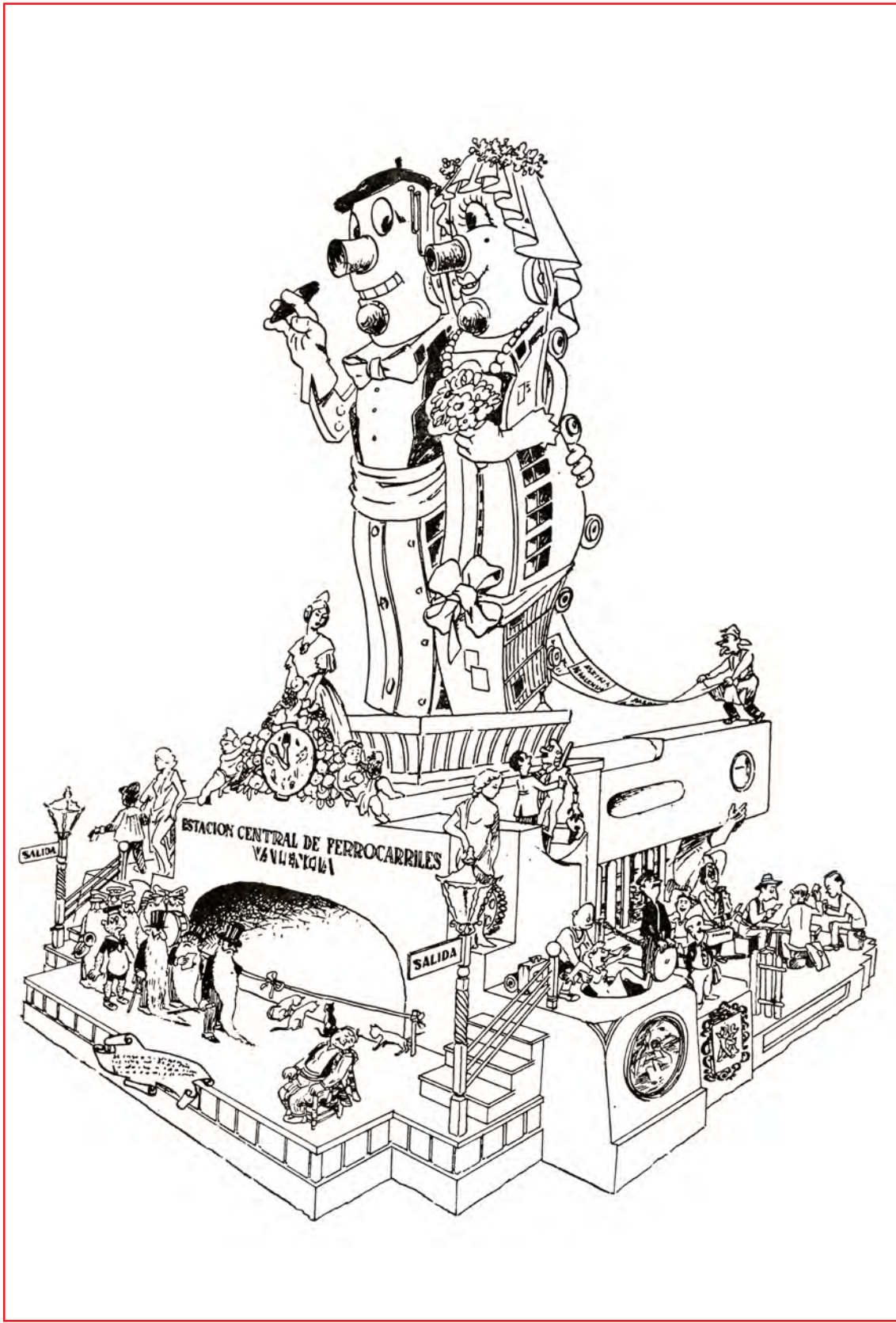
14 d'abril 1908-21 d'agost 1996

Alfons Herraiz Serrano
Llicenciat en Belles Arts

Soriano Izquierdo va ser des de molt menut un xic familiaritzat amb el món del còmic i de les falles. La seua àvia regentava un quiosc de venda de periòdics i revistes al carrer Russafa, prop del domicili familiar. Allí pot dir-se que va veure nàixer TBO; li agradava tant aquesta revista que l'exposava en un lloc preferent de l'aparador. El jove Soriano aprofitava els moments d'oci que passava allí per a modelar o escriure, decorant les parets amb els seus propis dibuixos d'acudits i historietes.

El 1923, amb quinze anys, Soriano compleix el seu somni, juntament amb els xiquets de la seua comissió, de plantar la falla infantil dels carrers Colón i Pi i Margall, amb un lema lluny dels tòpics infantils: *La carestia de l'habitatge valencià*. El 1927, encara que residia amb la seua família al barri de la Xerea, realitza la falla titulada *L'avarícia* o *Asò mos han dit...* a proposta d'aquesta mateixa comissió. Soriano va acceptar el repte sense tindre a penes els coneixements elementals de les tècniques més bàsiques i havent de dur a terme la seua construcció al propi domicili familiar.

"Mai no havia estat treballant amb cap artista, ni tirat ni bolcat de cera. La meua única experiència fins la data havia sigut la realització de màscares per al Carnestoltes que anualment organitzava el Cercle de Belles Arts"

1953
Ubicació: Plaça del Cabdill
Lema: Pensat, fet i fum
Artesà: Germans Fontelles
Esbós: José Soriano Izquierdo

1956
Ubicació: Borrull i Túria
Lema: L'era mecànica
Artesà: Germans Fontelles
Esbós: José Soriano Izquierdo

1961
Ubicació: Plaça del Mercat
Lema: Gepes acabades d'eixir de l'ou
Artesà: Ricardo Rubert
Esbós: José Soriano Izquierdo

Soriano Izquierdo i l'arquitectura fallera del TBO

14 d'abril 1908-21 d'agost 1996

Alfons Herraiz Serrano
Llicenciat en Belles Arts

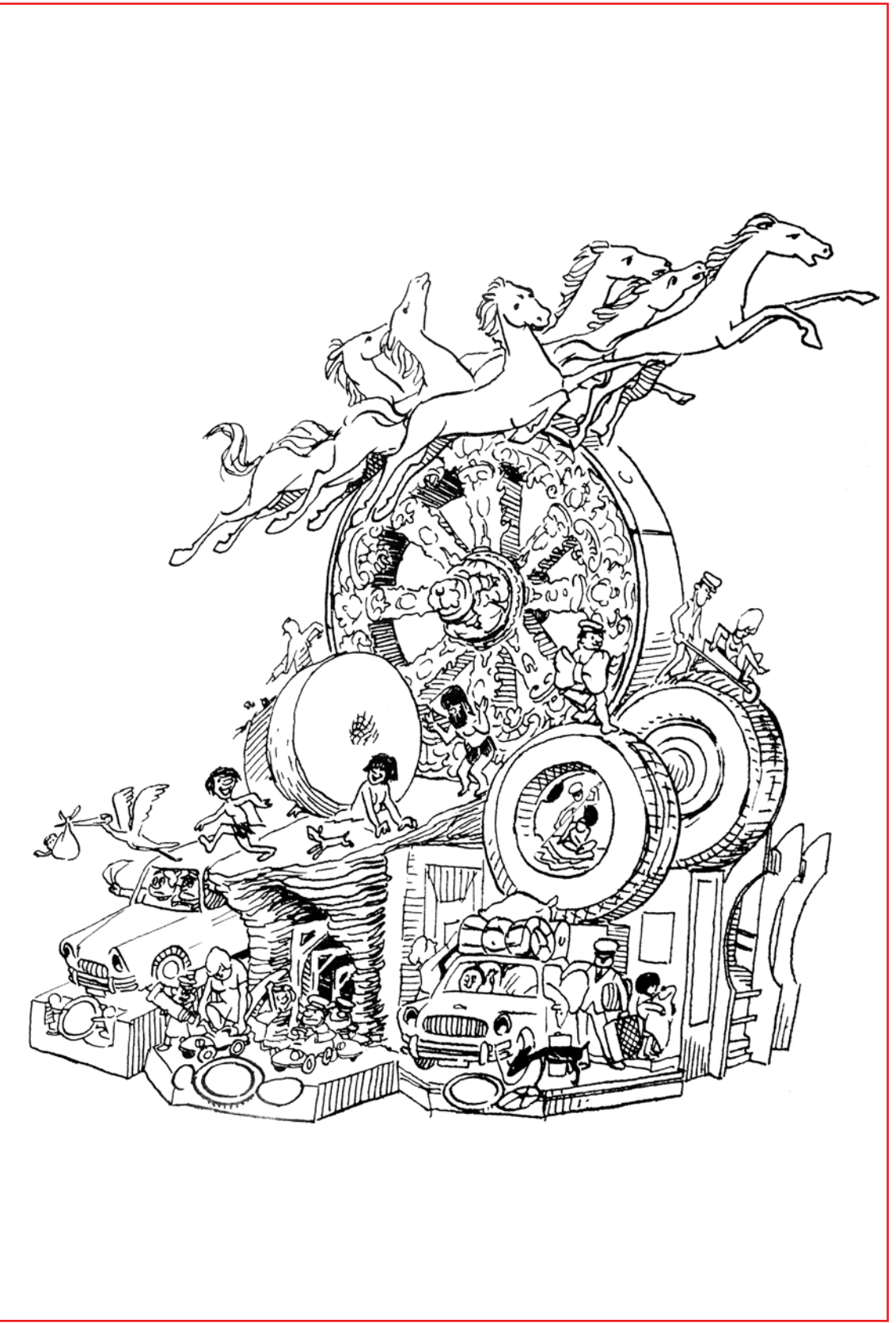
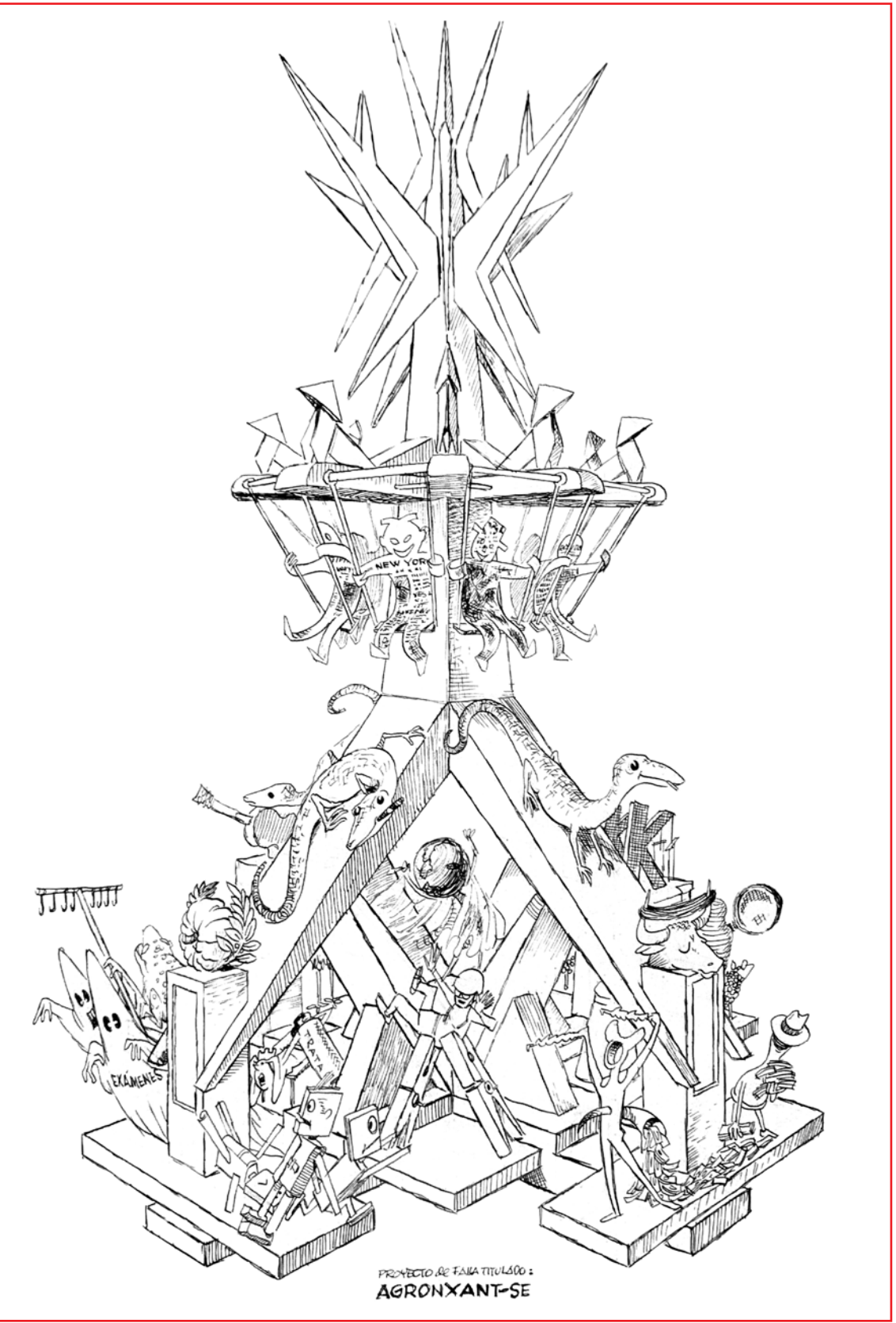
A instàncies del pintor i cartellista **Carlos Ruano**, va estudiar a l'Escola Superior de Belles Arts i l'Escola d'Arts i Oficis Artístics de València per a especialitzar-se en escultura amb la idea de fer falles. En aquesta última institució, pren el seu primer contacte amb alguns artistes vinculats al món de les falles, com el pintor **Manuel Sigüenza**, el caricaturista **Ramil** o l'il·lustrador gràfic i cartellista **Vicent Canet Cabellón**.

En aquests anys compatibilitza treball, estudis i vocacions col·laborant com a dibuixant i caricaturista en *El Diario de Valencia*, *El Pueblo* i *La Correspondencia Valenciana* i en tota mena de revistes d'espectacles i esports, a més a més d'aquelles publicacions de Madrid o Barcelona que acceptaven els seus acudits i dibuixos.

Cap al 1928, després de complir el servei militar a Palma, torna a València, recuperant una de les seues aficions favorites en actuar de comparsa al Teatre Principal i formar i dirigir la companyia d'aficionats *Els Farsants*, que es dissoldria en traslladar-se a Barcelona. En aquesta mateixa època, entra en contacte amb els artistes fallers més importants del moment, el decorador **Tadeo Villalba**, el daurador **Josep Martínez** i els artesans **Josep Maria** i **Regino Mas**, amb els quals comença a adquirir vertaderament els coneixements necessaris per a la construcció de falles.

esbosos
els principis de les falles

CTAVCOLEGIOTERRITORIAL
DEARQUITECTOSDEVALENCIA

1963

Ubicació: Plaça del Cabdill
Lema: El nou cavall de Troia
Artesà: Ricardo Rubert
Esbós: José Soriano Izquierdo

1964

Ubicació: Plaça del Cabdill
Lema: Malgrat tants
Artesà: Ricardo Rubert
Esbós: José Soriano Izquierdo

1966

Ubicació: Plaça del Cabdill i S. Vicent
Lema: La roda
Artesà: Vicente Luna
Esbós: José Soriano Izquierdo

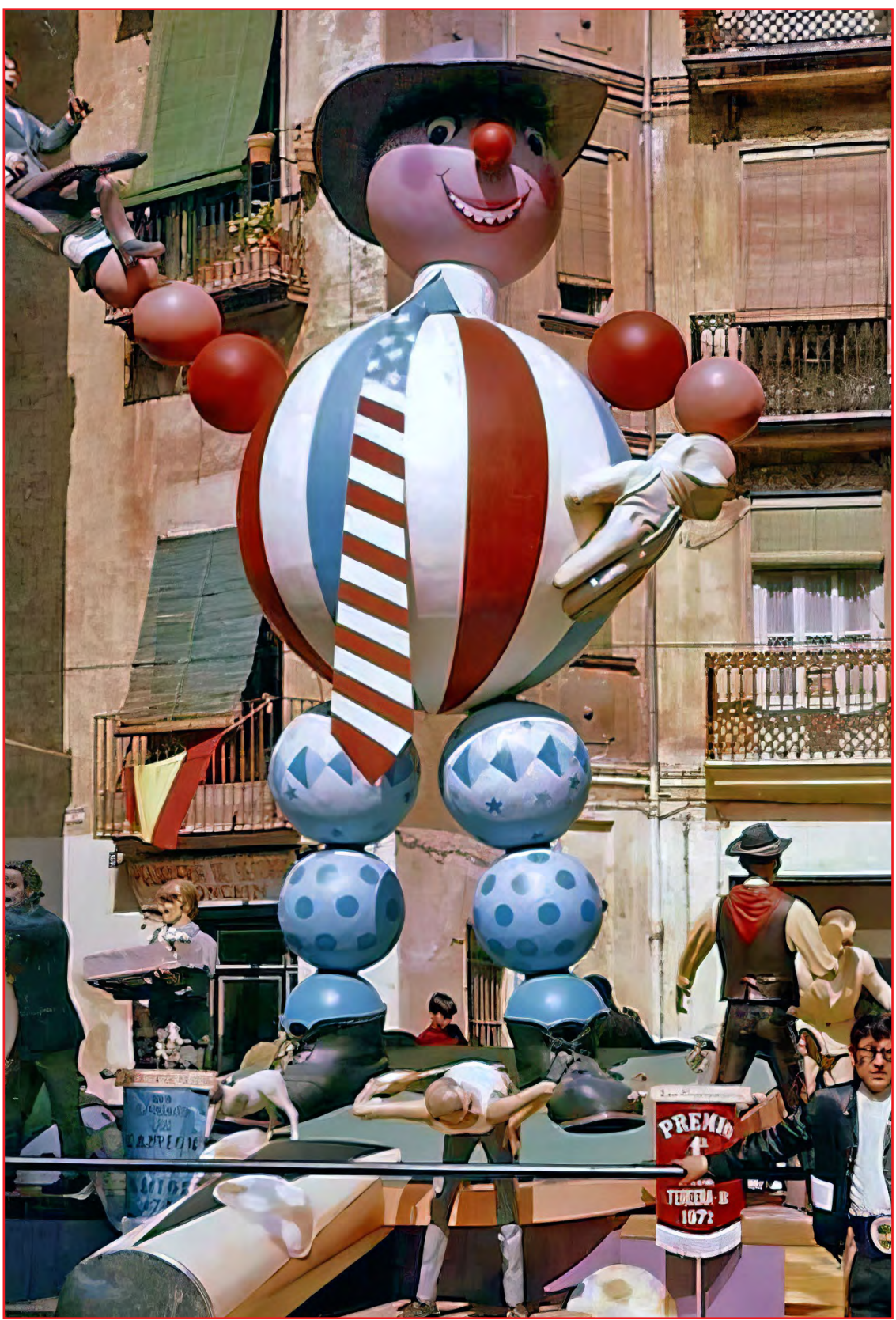
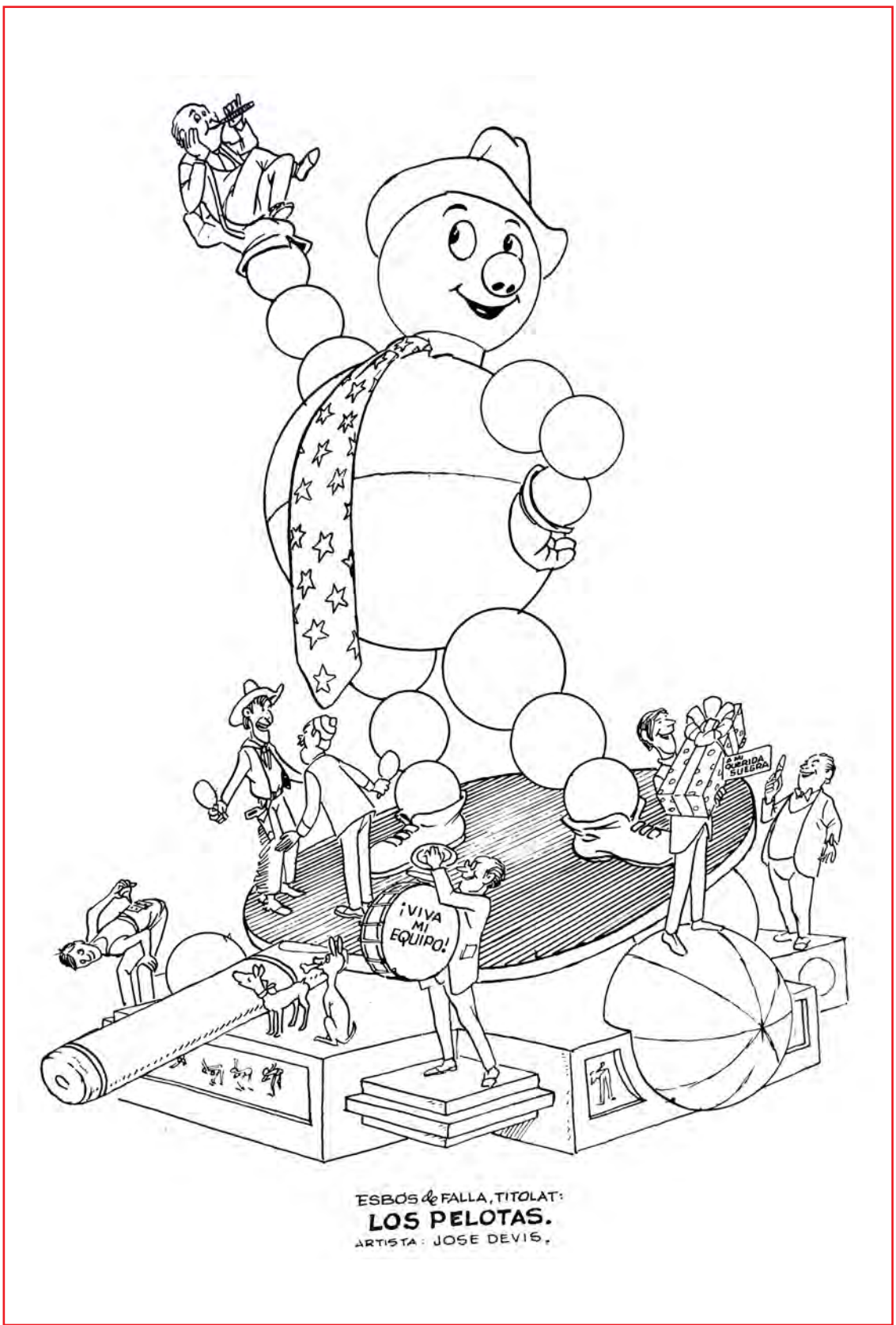
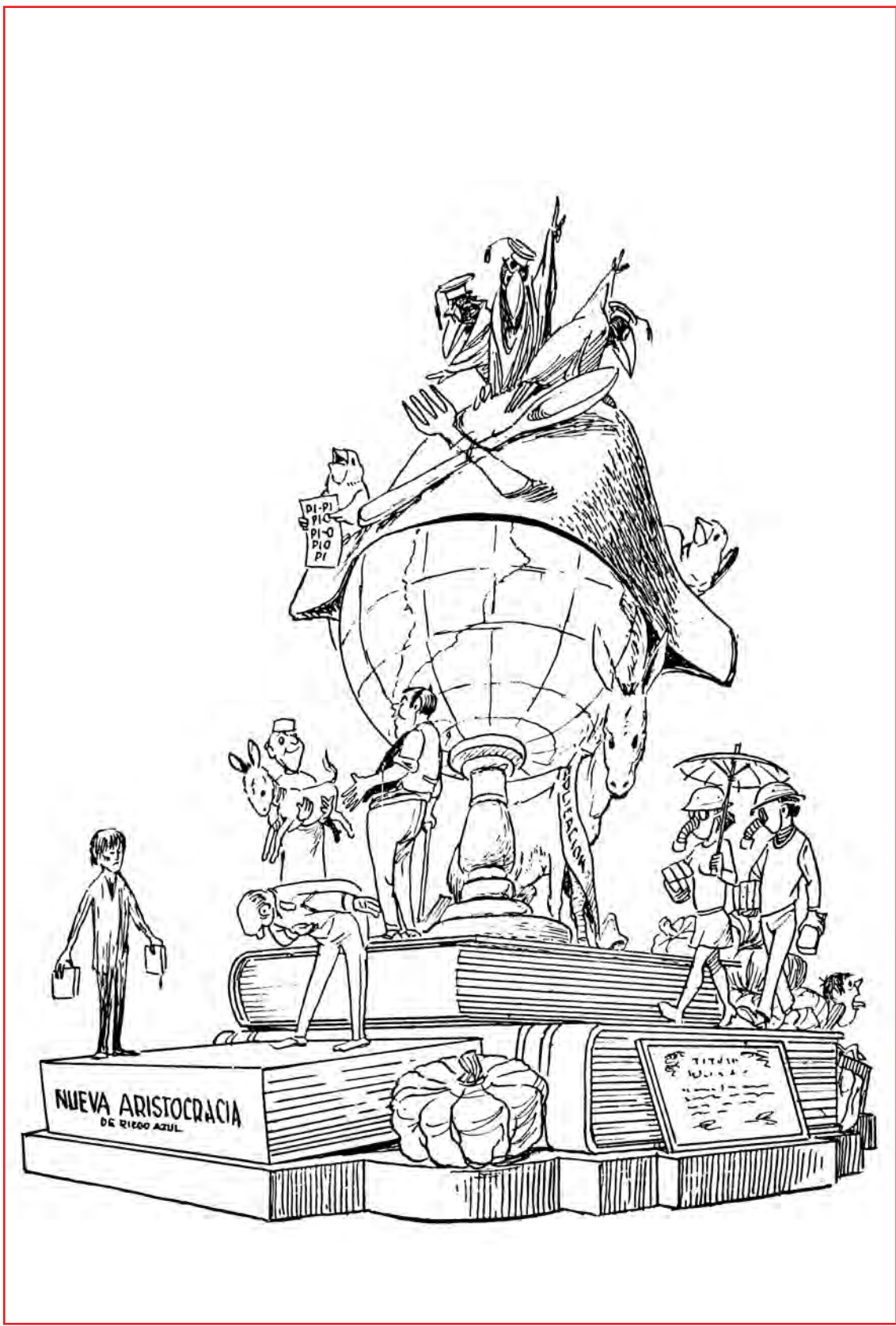
Soriano Izquierdo i l'arquitectura fallera del TBO

14 d'abril 1908-21 d'agost 1996

Alfons Herraiz Serrano
Llicenciat en Belles Arts

El 1932, a l'edat de vint-i-quatre anys, emigra a Barcelona i, de la mà del famós escriptor català **Josep Pla**, entra en TBO; més endavant, col·laboraria també en altres publicacions com *KKO* i *Niños*. Quasi al mateix temps, començaria a col·laborar en altres revistes catalanes de l'època dirigides a un públic més madur com: *L'Esquella de la Torratxa*, *Papitu* o *La Calle*, aquesta última dirigida pel periodista **Pérez de Rozas**. Des de Barcelona, va dibuixar també per a la revista valenciana *La Traca*, amb el pseudònim *Ley*, caracteritzada per les seues crítiques de broma de debò i un clar anticlericalisme. Simultàniament, va col·laborar en les revistes còmiques madrilenyes *Gutiérrez*, *Nosotros* i *Fray Lazo*.

En acabar la guerra, a través del seu amic **Jesús Grau**, se li proposa entrar a formar part de l'Editorial Valenciana, propietat de **Juan Puerto**, a la qual va imprimir el seu propi segell i on va crear i va dirigir les publicacions juvenils *Jaimito*, *Mariló*, *S.O.S.* i els almanacs nadalencs de **Roberto Alcázar** i **Pedrín**, *El Guerrero del Antifaz*, *Purk el Hombre de Piedra* a i *Almanaque de Locos*, deixant de publicar aquest últim després de visitar un manicomi.

1969
Ubicació: Plaça de l'Arbre
Lema: Estudiantina
Artesà: José Devís Fitos
Esbós: José Soriano Izquierdo

1970
Ubicació: Plaça del Mercat.
Lema: La Marxa de la ciutat
Artesà: Vicente Luna
Esbós: José Soriano Izquierdo

1972
Ubicació: Plaça de l'Arbre
Lema: Els pelotes
Artesà: José Devís Fitos
Esbós: José Soriano Izquierdo

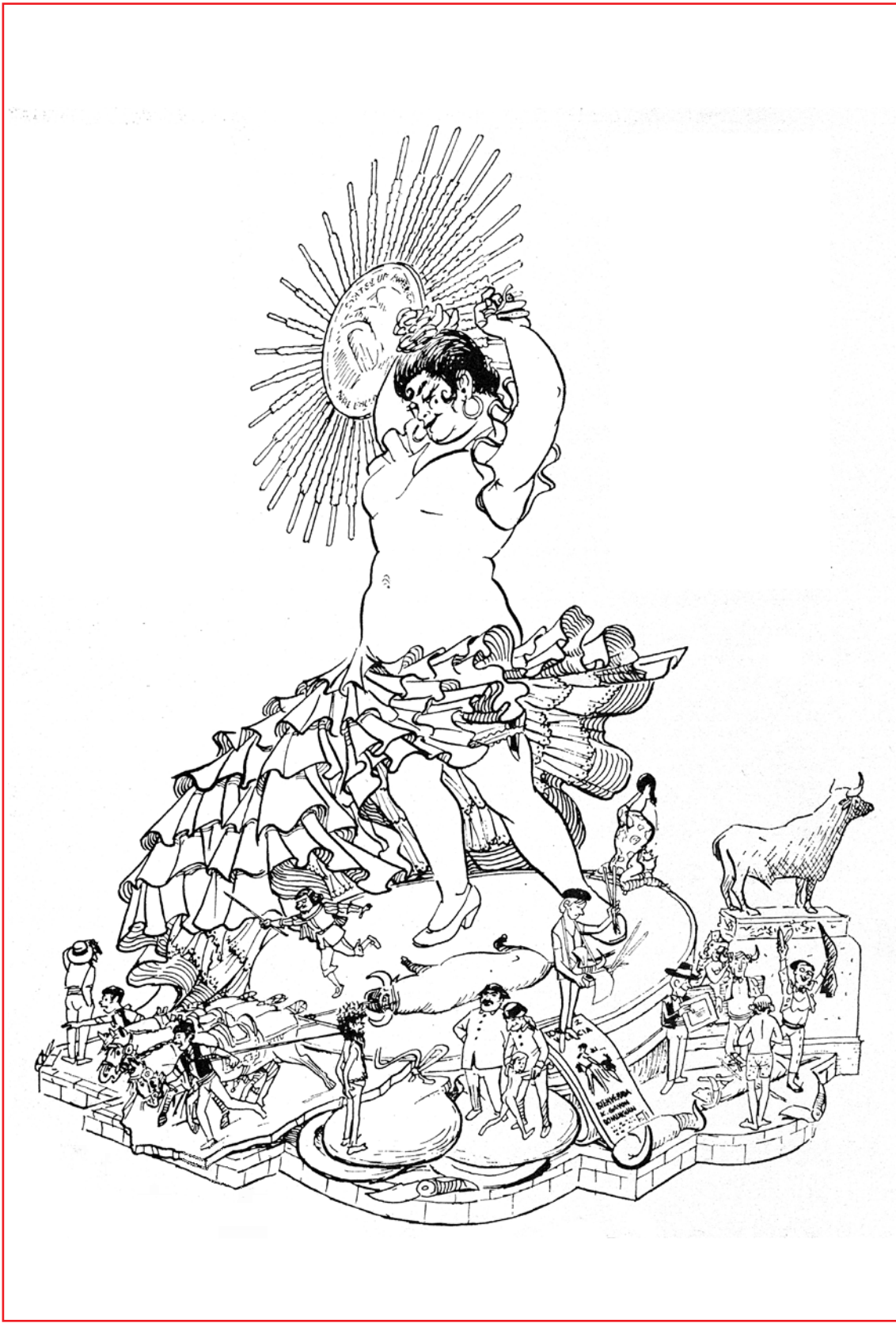
Soriano Izquierdo i l'arquitectura fallera del TBO

14 d'abril 1908-21 d'agost 1996

Alfons Herraiz Serrano
Llicenciat en Belles Arts

Soriano va dirigir l'Editorial Valenciana durant tres etapes, en les quals es va encarregar quasi en solitari dels primers números de la revista *Jaimito*, utilitzant per a això diversos pseudònims. Va treballar com a comodí i va dibuixar centenars de pàgines i portades tant de personatges seus com dels dibuixants **Palop**, **Serafin**, **Sanchís**, o **Karpa**, als quals va ajudar en la creació de títols i personatges. Soriano va crear personatges propis com: *Doña Hincha* y *Silbato*, *Mr Bluff* o *Tarugo* y *Don Meollo* o *La Pandilla Pionero* -que anys més tard es convertiria en *Jaimito-Bolita*, *Tejeringo*, *Rosquilleta* y *Don Camorra*. Sota la seua direcció, la revista *Pumby* va aconseguir dues vegades el *Premio Nacional de Publicaciones Infantiles*.

Durant trenta anys, va crear i va dirigir la revista fallera *El Coet*, on en les pàgines finals i durant una dècada, Soriano va convidar els seus col·legues de l'Editorial Valenciana a participar, creant la curiosa secció: *Las fallas que no se plantan*. En ella van participar: Palop, Cerezo, Rojas, Edgar, Sanchis, Carbó, Edo Mosquera, Nin, Grema, Karpa, Cerdan i Castillo, deixant clara l'estreta relació entre el món del còmic i de les falles.

1972

Ubicació: Plaça del Mercat

Lema: Spain is different

Artesà: Vicente Luna

Esbós: José Soriano Izquierdo

1973

Ubicació: Plaça del Cabdill

Lema: La llibertat

Artesà: Vicente Luna

Esbós: José Soriano Izquierdo

1974

Ubicació: Plaça del Cabdill

Lema: Els atributs d'Atenea

Artesà: Vicente Luna

Esbós: José Soriano Izquierdo

esbosos
els principis de les falles

CTAVCOLEGIOTERRITORIAL
DEARQUITECTOSDEVALENCIA

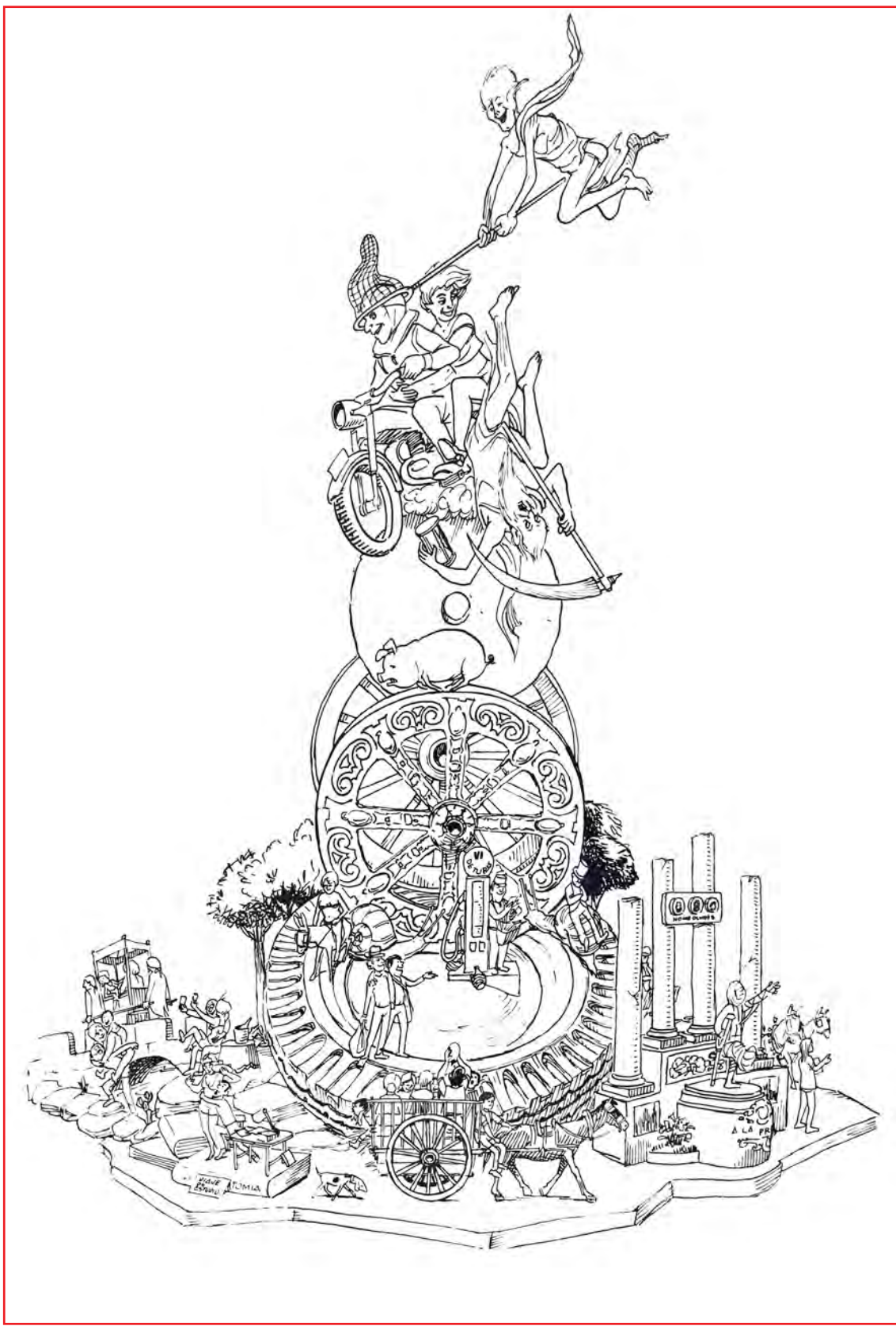
Soriano Izquierdo i l'arquitectura fallera del TBO

14 d'abril 1908-21 d'agost 1996

Alfons Herraiz Serrano
Llicenciat en Belles Arts

Soriano és molt més reconegut com a artista en el món del còmic que en el món de les falles. La seua inquietud creativa el va portar a tindre la seua pròpia visió del cadafal faller, molt encotillat en l'estètica barroca, incorporant escenes o elements dissociats del tronc de la falla, i introduint així una arquitectura nova fins al moment.

Gran amant i coneixedor de l'art, va incorporant als dissenys de les seues falles -tant per a les que ell realitza, com les que dibuixa per als altres- gran quantitat de referències als diferents moviments artístics. Soriano és un gran guionista d'idees, meticulós i capaç d'incorporar al disseny i al lema de la falla l'estètica més convenient, cosa per la qual es pren un temps que, de vegades, arriba fins als tres mesos. Va treballar creant esbossos i com a ideòleg per a gran quantitat d'artistes fallers, com **Regino Mas**, **Modesto González**, **Ricardo Rubert**, **Pascual Gimeno**, **Salvador Guaita**, **José Devís** o **els germans Fontelles**, creant per a cadascun la seua estètica particular.

1974

Ubicació: Bailén i Xàtiva
Lema: Maneres de Viatjar
Artesà: José Devís
Esbós: José Soriano Izquierdo

1975

Ubicació: Plaça del Cabdill
Lema: La serp de mar
Artesà: Vicente Luna
Esbós: José Soriano Izquierdo

1976

Ubicació: Plaça del Cabdill
Lema: La vanitat
Artesà: Vicente Luna
Esbós: José Soriano Izquierdo

SORIANO
IZQUIERDO.

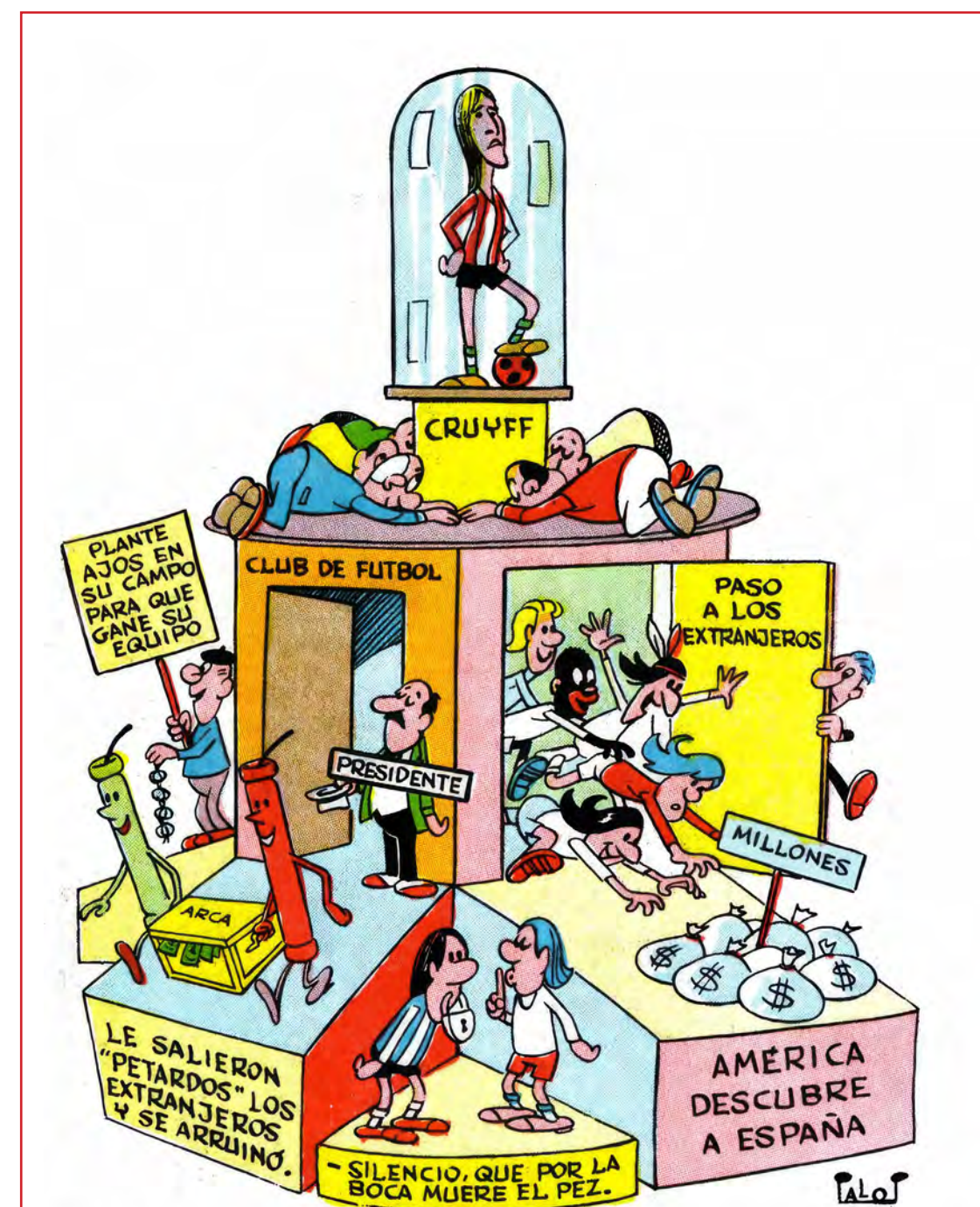

Esbossos i imatges:
Arxiu Junta Central Fallera (Arxiu)
Arxiu Alfons Herraiz
www.josesorianoizquierdo.es

CTAVCOLEGIOTERRITORIAL
DEARQUITECTOSDEVALENCIA

Esbossos de la secció: *Las fallas que no se plantan* de «El Coet»

Sanchis, colaborador del semanario infantil PUMBY, ve así la paz del mundo, después de firmada la del Vietnam, una paz con bastantes contratiempos y sorpresas que ha de permitirnos, al fin, dormir con un ojo abierto.